

SOBRE UNA LÀMINA DE SANT MAGÍ

Ramon M. Xuclà Comas

De fet, ho anomeno “làmina” si bé crec que seria correcte, fins i tot, dir-li gravat, ja que gravat es correspon amb el resultat de la creació artística; és una imatge impresa, normalment, en un tipus de paper que tolera l'aigua. Amb el paper lleugerament humit s'augmenta la seva flexibilitat i es facilita l'adaptació d'aquest a la planxa entintada. Malgrat tot, però, tenint en compte que el gravat bàsicament consisteix en tota una sèrie de tècniques que permeten estampar una imatge feta mitjançant una incisió sobre una planxa principalment metàl·lica, diria que ens trobem precisament enfront d'una “làmina”, tècnicament parlant, i no pas d'un gravat, segons, doncs, com acabo de dir, la tècnica utilitzada en la seva realització.

Tal vegada hi ha diferents tipus de làmines i s'identifiquen per les inscripcions que el gravador fa al peu de la mateixa. Bàsicament es poden observar tres tipus d'inscripcions: la *firma* de l'artista, el *trenca*t i el tipus de làmina. Sovint l'artista no és el que realitza l'estampació; fins i tot hi ha artistes que ni tan sols treballen la matriu. Indiquen a l'artesà el resultat que desitgen i l'únic traç que incorporen a la làmina és la seva signatura.

La làmina en qüestió és una que reproduïx la llegenda de Sant Magí. Les seves dimensions són, aproximadament, 228 mm de llarg per 200 mm d'ample, i és feta amb colors vius que solament el temps ha desgastat i deteriorat, tal i com el mateix element ha deteriorat el paper on trobem la impressió, malgrat estar emmarcada amb vidre, fet que va protegir la mateixa. Hi ha evidents signes de deteriorament ocasionats per la humitat i altres elements que han menyscabat el paper en diversos trams, com es pot fàcilment observar en la reproducció de la mateixa que s'incorpora en aquest text.

Aquesta làmina juntament amb una altra de Santa Cristina, pertanyia a Cristina Cases Janer. Està prou justificada la devoció a Sant Magí d'aquesta ceriverina, no solament per ser, com dic, una ceriverina i per tant de la ciutat caracteritzada per la devoció al sant, sinó a més, pel fet de trobar-se la làmina en una llar ceriverina on era tradicional el nom de Magí. Efectivament, es van anomenar Magí diversos familiars de la branca de la mare de Cristina Cases, com va ser el seu avi Magí Janer Barrella, el seu besavi Magí Janer Anglarill, que era germà de la mare Anna Maria Janer Anglarill, i també

SAINT ANTOINE. † SAN ANTONIO.

SAINT ANTOINE.
M. Plus que jamais, l'humanité est en proie à une crise de conscience. Les hommes se sentent seuls, isolés, et cherchent à se réconforter dans la foi. C'est pourquoi, à cette époque, les saints sont si populaires. Ils nous rappellent que nous sommes tous des pécheurs et que nous avons besoin de Dieu. Saint Antoine est un saint qui a vécu une vie de grande austérité et de prière. Il est un modèle pour tous ceux qui veulent vivre une vie de sainteté. Sa vie est un exemple de la force de la foi et de la puissance de la prière. Il nous enseigne que nous pouvons vaincre les tentations du monde, de la chair et du diable. Sa vie est un exemple de la force de la foi et de la puissance de la prière. Il nous enseigne que nous pouvons vaincre les tentations du monde, de la chair et du diable.

SAN ANTONIO.
M. Plus que jamais, la humanidad es en proie a una crisis de conciencia. Los hombres se sienten solos, aislados, y buscan consolacion en la fe. Es por eso que, en esta epoca, los santos son tan populares. Nos recuerdan que todos somos pecadores y que necesitamos a Dios. San Antonio es un santo que vivio una vida de gran austeridad y de oracion. Es un modelo para todos aquellos que quieren vivir una vida de santidad. Su vida es un ejemplo de la fuerza de la fe y del poder de la oracion. Nos enseña que podemos vencer las tentaciones del mundo, de la carne y del diablo. Su vida es un ejemplo de la fuerza de la fe y del poder de la oracion. Nos enseña que podemos vencer las tentaciones del mundo, de la carne y del diablo.

la mateixa mare d'Anna Maria Janer, que es deia precisament Magina Anglarill Oliver la qual és va casar amb Josep Janer Pallés, fuster natural d'Agramunt que es va instal·lar a Cervera i que va ser conegut com a "fuster nou", denominació o sobrenom amb la que fins a l'època actual han estat coneguts els seus descendents a Cervera.

Analizant aquesta làmina ens adonem, segons consta en el seu marge inferior, que va ser impresa a França, concretament per l'anomenada "*Fabrique de Dembour et Gangel de Metz*", una històrica impremta francesa que s'ha destacat per la impressió de làmines, estampes i gravats, essent el seu reconeixement internacional. Aquestes han esdevingut veritables obres d'art. Tant és així, que avui en dia han estat les que s'han conservat, dipositades al *Musée des Civilisations de l'Europe et de la Méditerranée de Paris (MuCEM)*, on s'han catalogat totes les obres d'aquella impremta i on es poden contemplar els originals conservats, entre els quals precisament no es troba, segons sembla de les cerques que he fet, aquest de Sant Magí i que he trobat aquí a Cervera. Hi ha, doncs, en dit museu una veritable i àmplia col·lecció, de la qual en el present escrit en reproduïxo una mostra, per tal de poder comparar-les amb la de Sant Magí.

Aquesta impremta, *Fabrique de Dembour et Gangel de Metz* s'encarrega d'imprimir estampes, làmines i altres reproduccions en els llibres de l'època i les seves impressions han estat objecte de diverses col·leccions, fet que ha engrandit encara més la impressió com a obra d'art.

Es va fundar l'any 1835 a Metz, per Adrien Dembour, que s'estableix

com a "*imprimeur - lithographe*", com a successor de Hanké i Rosch, i que es va dedicar en primer lloc a rescatar els gravats de la casa Lacour, a Nancy, i aquells de la casa Ardant, a Limoges. En el seu treball es va associar des de l'any 1840 fins al 1852, amb Nicolas Gengel. Van desenvolupar la seva tasca fonamentalment a Metz, ciutat francesa que juntament amb altres, com Nancy i Epinal, eren ciutats conegudes precisament per la seva producció d'imatges que difonien per tot el territori, no solament francès sinó per la resta del món.

Dembour desenvoluparà considerablement el taller, que ocuparà en alguns anys més de 100 obrers encarregats de fer els gravats i les làmines, dibuixar-les, imprimir-les i a continuació pintar-les amb aquarel·la.

Finalment les seves obres, les reproduccions d'aquesta impremta, van començar a ser adquirides per llibreters i altres col·leccionistes, fins que, per tal de conservar les mateixes, van començar a ser adquirides per l'Estat francès per dipositar-les en el *musseu Musée des Civilisations de l'Europe et de la Méditerranée de Paris (MuCEM)*, que és on avui es poden contemplar.

Però no acaben aquí les particularitats i peculiaritats d'aquesta làmina de Sant Magí, que la fan veritablement única. Efectivament, en ella, és de destacar el peu de lletra que diu, i reproduïxo literal: "*El Ilmo. Sr. D. Pablo Sitjar Obispo de Barna concede 40 días de indulgencia a los que rezaren un Padre nuestro y una Ave Maria delante esta imagen*".

En primer lloc he de dir que de la relació entre Sant Magí i Barcelona ja en vaig deixar constància a propòsit del

ST NICOLAS.

CANTIQUE A SAINT NICOLAS.

O Dieu que l'histoire admire
Pour ses œuvres sublimes !
L'homme, Evêque de Myre
Zèle pour tout des enfants,
Après de votre promesse
L'annonce et des vœux loyaux,
Pour venir à la rescousse
Par l'exemple de vos vœux.

Les parents pleins de votre confiance
Met à jeun leurs enfants ;
Et vous arrivez subitement
De présenter des traits d'effroi.
Dont la terreur subitement
Vous venez riposter sur nos vœux ;
Loin des enfants de la science
Vous rapatriez vos pas piteux.

Comme autre fois assés,
Diable, bonté, bonté, étonné,
Vous offrez l'usage sévère
De se flatter et braver les
Pour être la vaine indulgence
De danger que nous le proferer.
Tous autres laudateurs
Par un chat en votre l'absence

Dans un péché, dans les tendresse,
Qu'on croit de son mal son compte ;
Malgré les plus sages conseils
T'importe au mal et pendant sa vie,
Des nouvelles vœux pleins
Régner dans tout l'univers,
Pour se consacrer à l'homme
Littérature sans trancher d'homme.

Grand Saint, nous vous vous aimons,
Veuillez par les gages tendresse,
Vous présentez nos enfants innocents,
Pour ce que nous plus tendre chose
Dont nous nous tendre sans genre,
Adoptez nous pour vos enfants
Faire que peut être tout le monde,
Loin de vos vœux tendresse

Metz, Imprimerie, Lithographie et Fabricque d'Images de Dessins et Gousses.

N. 59

quadre existent a l'església de Sant Just i Pastor, respecte del que vaig publicar un article al quadernet de Sant Magí. Devoció a Sant Magí que quedava palesa també a Barcelona en l'antiga església de Sant Miquel, avui enderrocada després de les ampliacions sofertes pels edificis que ocupa l'Ajuntament de la ciutat i que estava situada on avui hi trobem l'ampliació d'aquell edifici nou. Efectivament, em consta que en aquella església hi havia una imatge de Sant Magí, la qual, juntament amb altres imatges, es van dur al Museu d'Història de la Ciutat, fet que resta per comprovar.

Respecte a la imatge del Sant en la làmina que comento, es reproduïx la de la llegenda tradicional, és a dir, en l'acte de fer brollar l'aigua amb el seu gaiato a les terres de la Brufaganya i al seu costat, dos romans consternats per aquell miracle.

La representació del Sant en l'estampa és, com dic, la tradicional i la que es repeteix constantment. Així, sense anar més lluny, reproduïxo pel seu interès altra làmina amb la mateixa imatge. Presenta unes petites variacions amb la que és objecte d'aquest escrit,

bàsicament en la postura dels romans i la manca de vegetació. Aquesta altra làmina va ser editada a Barcelona en la impremta d'Alabern i Moles l'any 1825. Originalment les seves dimensions són de 297 x 209 mm i la trobem dipositada al fons de Gravats de Reserva de la Universitat de Barcelona.

Aquesta impremta va ser fundada pels germans Alabern Moles. Amb les seves làmines van il·lustrar la majoria d'obres publicades a Catalunya entre els anys 1823 i 1850, contribuint notablement a la revalorització del gravat en el Principat.

Aquesta làmina barcelonina, presenta la mateixa llegenda que la francesa, concretament, la dels quaranta dies d'indulgència que el llavors bisbe de Barcelona, Pau Sitjar, concedia a qui resés a Sant Magí. És amb tonalitats grises, sense color, a diferència de la francesa i d'altres dimensions, tal i com he citat.

El fet, doncs, a destacar de les dues làmines, tant la francesa com la catalana, és la devoció que va tenir el bisbe de Barcelona, Pau Sitjar, a Sant Magí.

Delgado / Gravado en

Madrid en el Colegio de San

ST. MAGIN . III

El día 5 de Mayo del año de 1600 se le concedió al Sr. de indulgencia
a los que se acuerden devotamente en su fiesta y a los que se acuerden
en la fiesta de San Magin.

